

Par vīrusmeningītu epidemioloģisko uzraudzību

Publicēts: 20.04.2020.

20.07.2013, 00:00

Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk - SPKC) informē, ka no gada sākuma līdz 28.jūlijam apstiprināti 58 vīrusmeningītu gadījumi, t.sk. 36 gadījumos diagnoze „enterovīrusu meningīts” pierādīta mikrobioloģiski, pārējiem 22 saslimušajiem diagnoze noteikta klīniski. Sezonāls vīrusmeningītu saslimstības pieaugums šogad novērots no 26.nedēļas. Lielākā daļa saslimušo - 45 (78%) gadījumi reģistrēti Rīgas un Pierīgas reģionā. Visvairāk skartas vecuma grupas no 15 līdz 17 gadiem (8,5 saslimšanas gadījumi uz 100 000 iedz.) un no 0 līdz 7 gadiem (8,2 saslimšanas gadījumi uz 100 000 iedz.). 18 (31%) pacienti, kuru saslimšanas gadījumi apstiprināti, pirms tam peldējušies dažādās ūdenskrātuvēs. Laika posmā no 2013.gada 25. līdz 30. nedēļai papildus minētajiem 58 jau apstiprinātajiem vīrusmeningītu gadījumiem vēl 33 personām kā darba diagnoze noteikta „vīrusmeningīts” un šo gadījumu epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās.

Enterovīrusi, piemēram, Koksaki un Echo, izraisa apmēram 90% no vīrusmeningītiem. Parasti saslimstība ar enterovīrusu infekciju pieaug vasaras otrajā pusē – rudens sākumā. Biežāk slimo bērni un jaunieši, gadījumi ir sporādiski vai lokālu uzliesmojuma veidā. Pēdējais lielākais vīrusmeningītu uzliesmojums Latvijā tika reģistrēts 2006.gadā, kad no augusta līdz novembrim ar serozo meningītu bija saslimuši vairāk nekā 500 cilvēki. Galvenokārt enterovīrusu infekcija izplatījās Daugavpils (vairāk nekā 250 gadījumi) un Rēzeknes apkārtnē (gandrīz 140 gadījumi). Kā galvenais uzliesmojuma izraisītājs bija noteikts enterovīruss ECHO 30. 2010.gadā arī bija novērots vīrusmeningītu saslimstības pacēlums, kad laika posmā no maija līdz augustam saslima 250 cilvēki. Augstākā saslimstība tika reģistrēta Daugavpilī un Daugavpils novadā.

Viegla inficēšanās gadījumā vai nu slimības simptomus nenovēro vispār, vai arī atzīmē tikai saaukstēšanās simptomus un mēreni paaugstinātu temperatūru. Meningīts parasti attīstās retāk nekā vienai no 1000 inficētām personām. Meningīta simptomus slimniekam parasti novēro 7 – 10 dienas. Saslimšana sākas ar strauju ķermeņa temperatūras paaugstināšanos līdz 39° C un augstāk, parādās stipras galvas sāpes, kakla (*sprandas*) stīvums, miegainība, slikta dūša un vemšana. Reizēm vērojams otrais temperatūras vilnis.

Infekcijas avots ir inficētā persona – slimnieks vai vīrusa nēsātājās (persona, kurai infekcija notiek bez simptomiem). Inficētā persona izdala enterovīrusus ar izkārnījumiem un elpceļu sekrētu. Tipiskie izplatīšanās ceļi ir šādi:

- no cilvēka uz cilvēku tieša kontakta ceļā, runājot, klepojot un šķaudot, kā arī ar piesārņotiem sadzīves vai koplietošanas priekšmetiem mājās un sabiedriskajās vietās;
- dzerot piesārņotu ūdeni vai lietojot uzturā kontaminētus produktus, kas satur vīrusu;
- peldoties ūdenskrātuvēs, kas piesārņotas ar notekūdeņiem un cilvēku fekālijām.

Enterovīrusi viegli izplatās, ja netiek ievērota personīgā higiēna. Ja tiek piesārņots ūdens vai pārtikas produkti, var izcelties slimības uzliesmojumi ar lielu saslimušo skaitu.

SPKC atgādina, ka saskaņā ar:

1) Ministru kabineta 1999.gada 5.janvāra noteikumu Nr.7 „Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība” 2.pielikuma 43.punktu katrs infekciozās etioloģijas meningīta un encefalīta gadījums ir pakļauts obligātajai reģistrācijai (ziņošanai attiecīgās SPKC reģionālās nodaļas epidemiologam) [1];

2) Ministru kabineta 2008.gada 13.maija noteikumu Nr.328 „Noteikumi par poliomiēlīta pretepidēmijas pasākumiem” 3.punktu, ja

ārstniecības personai pastāv profesionāli pamatotas aizdomas par pacienta saslimšanu ar serozo meningītu, encefalītu, mielītu vai meningoencefalītu neatkarīgi no pacienta vecuma, viņas pienākums ir organizēt izmeklējamā materiāla (viena fekāliju parauga) ņemšanu enterovīrusu klātbūtnes noteikšanai un identifikācijai un nosūtīšanu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” Nacionālajai mikrobioloģijas references laboratorijai (turpmāk – references laboratorija)[2]. References laboratorija veic klīnisko paraugu virusoloģisko izmeklēšanu enterovīrusu noteikšanai, tajā skaitā enterovīrusu izolēšanu šūnu kultūrā un izolātu sākotnējo raksturošanu (tipēšanu).

Šie epidemioloģiskās uzraudzības pasākumi ir īpaši svarīgi, lai laikus atklātu iespējama vīrusmeningīta uzliesmojuma etioloģiju un mērķtiecīgi veiktu nepieciešamos pretepidēmijas pasākumus.

[1] <http://likumi.lv/doc.php?id=20667>

[2] http://likumi.lv/doc.php?id=175372&version_date=12.09.2009

<https://www.spkc.gov.lv/lv/par-virusmeningitu-epidemiologisko-uzraudzibu>